

İlaç Prospektüslerinde YDD Damgası

Geçenlerde İEİS tarafından yayınlanan aylık **Rapor** dergisinde, tüketicilere yönelik prospektüslerle ilgili çalışmaların tamamlandığı haberini okudum. İlaç prospektüslerinde bile AB normlarına ulaşmanın mutluluğu ile!.. konuyla ilgili görüşmelerimi sizlerle paylaşmak istedim.

Sistemin adına Yeni Dünya Düzeni (YDD) diyerek allayıp, pullayan ve topluma farklı umutlar aşılamaya çalışan sermaye, tüketim toplumu yaratmada da bir o kadar mahir...

Ülkeleri bir yandan bir takım anlaşmalara zorlayarak, devletlerin karşı koyma alanlarını daraltırken, diğer yandan toplumsal tepkileri en aza indirebilmek için, sanki onların haklarını savunuyormuşcasına çeşitli mekanizmalar geliştiriyorlar... Sistem tüketim mantığına dayalı. Tüket, nasıl tüketirsen tüket!.. Sat, nasıl satarsan sat ve kar et!... Artık her şey tüketim için. Son dönemlerde bu felsefenin ülkemizdeki örnekleri arasına ilaç da katıldı. Uluslararası ilaç sermayesi, YDD çerçevesinde ürünlerini daha çok satıp, daha çok kar etmek istemektedir. Bunu sağlamak içinse;

- 1-İlaçta patent uygulaması,
- 2-İlaçta reklam serbestisi,
- 3-Alanın uzmanları ile yoğun iletişim ve ilişki,
- 4-Satış ve pazarlama ağlarının genişletilmesi ve çeşitlenmesini öngörmekteler.

Tabii bu dört öngörü benim hemen aklıma gelen kriterler. Tüketimi pompalayabilmek için benim bilmediğim daha kaç kriter ve alt grupları vardır, benim aklım ermez. Ancak erdiği kadarıyla bile Türkiye'deki gelişmelere bir gözatarsak;

1-İlaçta patent uygulamasına 1 Ocak 1999 tarihinde geçildi. Patentli ürünlerin satış ve karlılıkları önemli ölçüde artacak.

2-İlaçta reklam serbestisi uzun uğraşlardan sonra Danıştay Onuncu

Ecz. Mustafa TURUNÇ
İstanbul

Dairesi tarafından iptal edildi. Ancak sermaye umursamaz bir tavırla, ilaç reklamlarını medyada yayınlamaya devam ediyor.

3-İlaç sanayi ve alanın uzmanları arasında olması gereken deontolojik ilişki ve iletişim ağı öyle boyutlara vardı ki hekimin reçetesine, eczacının ilaç bilgisine müdahale hat safhada. Ancak her iki kesimden de çok ciddi tepkilerin oluşmaması da bir gerçek.

4-Satış ve pazarlama ağlarının genişlemesi ve çeşitlenmesi ile ilgili farklı alanlarda ama **planlı ve sabırlı** bir çalışmanın sergilenmesi gerekiyor. Uluslararası sermaye mevcut eczane ağını yeterli görmemekte, bu ağın zenginleştirilebilmesi için yasal mevzuatların amaca uygun olarak değiştirilmesine çaba göstermekte, bir başka tanımlama ile AB standartlarına uygun hale dönüşümüne katkı(!) vermektedirler.

Konu ile ilgili Türkiye'deki gelişmelere baktığımızda;

* İlaç; reçeteli ve reçetesiz olarak iki kategoriye ayrılıyor. Ruhsatlandırılmada çift başlılık yaratılarak ilacın eczane dışında satılmasının kapıları aralanıyor.

* Eczanelerin yapıları sorgulanarak; şirketleşme, eczane açım koşulları ve çalışma süreleri değiştirilmeye uğraşıldı.

Bütün bu değişim çabaları da gösteriyor ki bebek mamaları, vitaminler vb. gibi ilaçların eczane dışında satılmaya başlanmasının ardından, reçetesiz satılacak ilaçların da farklı satış noktalarında satılabilmesinin ön hazırlıkları yapılmaktadır.

Bu hazırlıklar çerçevesinde tüketicinin söz konusu ilaçları talep edebilmeleri ve tüketebilmeleri için ilaçların okunabilir ve anlaşılabilir olmaları gerekiyor. Peki, bu iş nasıl olacak? Tabii her insana bir ölçüde he-

kim ve eczacı formasyonu yüklemek olanaklı olmadığından ilaç prospektüslerinin **okunur, anlaşılır ve albenili** olması en kestirme yoldur. Bu çalışmaların tamamlandığı müjdesini(!) alınca asıl hedefin nereye varmak olduğunu gözler önüne sermek istedim. En katlanamadığım yanı ise **"prospektüslerin okunabilir ve anlaşılabilir olması bir tüketici hakkıdır"** teranesidir. Toplumu bu tip hamasi sözlerle etkileyip aklınca yücelterek toplumun olası ve olmayası tepkilerini en aza indirmeyi amaçlamaktadırlar.

Ülkemizin sağlık sistemine baktığımızda şartlar son derece uygun, 20 milyondan fazla insanımızın sosyal güvenceden yoksun, sigortalı olanların da aldıkları hizmetten hoşnut olmadıkları gözönüne alınırsa, bir avuç mutlu azınlığın dışında toplumun çok büyük bir kesimi kendi-kendini tedavi etmeye yönelecek. Artık insanımız, ilaç prospektüslerini okuyarak ve anlayarak(!) hastalıklarını semptomlarına göre tedavi etmeye çalışacaklar!

Rastgele... Rastgelirse sorun yok, ya gelmezse; İşte o zaman yaşanan olumsuzluğun sorumlusu o insan mı olacak? Yaşanan olayları bireysel hatta olarak mı kabul edeceğiz? Sordüğüm soruya bak! Sistem sorumlu aramıyor ki, halk sağlığı bozulmuş, hekim olgusu yok sayılmış bakan kim? Bakanın kim olduğu önemli değil ki, bakmaya devam ettiği sürece...

Tüketicilere Yönelik Prospektüslerle İlgili Çalışmaları, bilim adamlarımızın iyi niyetli hazırladıklarını biliyorum. Ancak YDD, kamuoyunu ve sağlık çalışanlarını kimi zaman alıştırma alıştırma, kimi zaman da dayatma ile sistemin içinde biçimlendiriyor. Farklı siyasal, sosyal, ekonomik tercihlerimiz olmadıktan sonra...

Dileğim, söz konusu görüşlerimin sayfalar arasında sıkışıp kalan bir paranoya olarak anılması. Eğer gerçekleşirse halkın ve bizlerin işi gerçekten çok zor... ■